

**Förskolan Villa Solvi
Danderyds Kommun**

**Fathia Maassoumi Sollentuna kommun
Kristina Laestander Nacka Kommun**
Vecka 10 2017

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	14
<i>Förskolechefens ansvar</i>	16
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	18
REFERENSER	19

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.danderyd.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn	Förskolan Villa Solvi
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående
Antal avdelningar	
Tillagningskök eller catering	tillagningskök
Har förskolan någon profilering?	Förskola med konstinriktning
Typ av demografiskt upptagningsområde	Stocksund, Danderyd och Stockholms stad

Statistik

Antal barn i förskolan	32
Antal anställd pedagogisk personal (heltidstj./årsarb)	1 förskollärare 92 % 1 barnskötare med påbörjad med en termin kvar på rektorsprogrammet 100% 2 barnskötare 100% 1 barnskötare 40% 1 pedagog (hälsopedagog) 80 % köksansvarig 56 %
Antal barn per årsarbetare	5,2
Antal personal med förskollärarexamen (åa)	1
Förskolechef (åa)	1
Övrig ledning (åa)	1

Organisation /Ledning

Beskriv hur förskolan är organiserad. Observera att inga namn ska anges.

Finns ledningsgrupp el. likn. avdeln.ansv. pedagoggrupp etc.	Ledningsgrupp och pedagoggrupp som samverkar med varandra.
Arbetslag/avdeln. kring vilka barngrupper i olika åldrar och personalen är organiserad.	Lilla sidan 1-3 år, 2 pedagoger, 12 barn Stora sidan 4- 5 år 3 pedagoger, 20 barn

OBSERVATIONENS METOD

Vi är två observatörer som besöker förskolan Villa Solvi under tre dagar. Före observationen läser vi förskolans olika dokument och vi observerar verksamheten i de två grupperna för yngre och äldre barn, såväl inne som ute. Vi har en intervju med ledningsgruppen, bestående av förskolechef och en av förskolans huvudansvariga pedagoger, vid ett tillfälle och med en pedagog från respektive avdelning vid ett annat. Vi samtalar också med pedagoger och barn under vårt besök i grupperna. Övrig tid analyserar vi och skriver observationsrapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Förskolan Villa Solvi startade som fristående verksamhet 1996 och är inrymd i en äldre villa med närhet till Stocksunds centrum. I förskolan finns två barngrupper, sju anställda varav en förskollärare och en förskolechef tillika förskolans ägare. Ledningsgruppen består av förskolechefen och huvudansvarig pedagog för de yngre barnen. Huvudansvarig för de äldre barnen är utbildad förskollärare. På hemsidan står att förskolan har konstnärlig inriktning. Verksamheten inspireras av Waldorfpedagogiken.

Förskolans starka sidor är pedagogernas gemensamma syn på värdegrunden som resulterar i fokus på barnen och trygghet för dem. Pedagogerna har arbetssätt som bland annat stöder barnens språkliga utveckling och forum där barnen har inflytande. En stark sida är också det demokratiska ledarskapet och pedagogernas delaktighet i kvalitetsarbete.

Bland de förbättringsområden vi identifierar finns likabehandlingsarbetet och inom området utveckling och lärande behöver pedagogisk dokumentation och innemiljön utvecklas. Barnen behöver få större möjligheter att påverka övergripande planering, innehåll och arbetssätt.

Starka sidor

- Pedagogernas samsyn om förskolans värdegrund. De har barnen i fokus, finns i deras närhet och ger dem trygghet. *Normer och värden*
- Pedagogernas arbetssätt stöder barnens språkutveckling och kommunikativa förmåga. *Utveckling och lärande*
- Förskolan har olika demokratiska forum där barnen får möjlighet att ta ansvar och ges ett reellt inflytande i beslutsprocessen. *Ansvar och inflytande*
- Ett demokratiskt ledarskap där förskolechefen ger pedagogerna ansvar och delaktighet i förskolans kvalitetsarbete. *Förskolechefens ansvar*

Förbättringsområden

- Ett arbetssätt behöver utvecklas som stöd för jämställdhet i grupperna och barnens förståelse för allas lika värde gällande ålder, kön och olika behov bland barnen. *Normer och värden, Förskolechefens ansvar*
- Dokumentation av lärprocesser behöver synliggöras, samt möjligheter för barnen att kontinuerligt reflektera över sitt lärande. *Utveckling och lärande*
- Innemiljön behöver på ett tydligare sätt planeras med utgångspunkt från läroplanens målområden. *Utveckling och lärande*
- Barnens möjligheter att påverka struktur, övergripande planering och miljö behöver förbättras. *Ansvar och inflytande*

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

I förskolans Verksamhetsplan 2016-17 läser vi, citat: ”Normer och värden är grunden för vår dagliga verksamhet” och ”genom att utrusta barnen med de färdigheter de behöver för att: lära, bli empatiska, hantera känslor, få vänner och lösa problem. Vi arbetar med små barngrupper för att tillmötesgå alla barns enskilda behov utifrån deras förutsättningar”. Vi ser att pedagogerna har en gemensam värdegrund för sitt arbete med barnen. Vi uppfattar att de har barnen i centrum, visar dem intresse och är närvarande i deras aktiviteter och lekar såväl inne som ute.

Under våra dagar i förskolan ser vi att pedagogerna har ett mål för innehållet i planeringen, men att det inte alltid överensstämmer med barnens behov och förutsättningar. I de ålders- och könsblandade smågrupperna bland de äldre barnen, ser vi en skillnad i hur några barn tar tid i anspråk till att prata högt med varandra, skratta och busa istället för att lyssna på pedagogen och på sina kamrater. Vi ser att de barnen får mer uppmärksamhet av pedagogerna och att andra barn i gruppen sitter tysta och tittar på.

Pedagogerna berättar att de ofta använder *Start och Stegen*, ett material som bland annat ger metoder för hur de pratar med barnen om känslor och kompisskap. Vi är med i en samling med de yngre barnen där pedagogen berättar sagan *Petter och hans fyra getter* med tillhörande bildmaterial och barnen får fundera över olika känslor i sagan. ”Glad”, säger ett barn och pedagogen ställer följdfrågor som ”vem är glad? och varför är han glad?” och de pratar på liknande sätt om känslorna arg och ledsen. I flera samlingar för de äldre barnen hör vi pedagoger och barn prata om ”lyssnartips” vars mening är att öka förmågan att lyssna på varandra i samlingen.

I förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling beskrivs visionen, citat: ”alla barn och pedagoger på förskolan ska känna sig trygga, känna glädje och bli respektfullt behandlade. Alla vårdnadshavare ska känna sig trygga när de lämnar sina barn på förskolan”.

Våga Visa kundenkät 2016 visar att föräldrarna sätter högt värde på förskolans trivsel och tryggheten för barnen. Vi ser många tillfällen då barnen leker tillsammans, skrattar och ser glada ut. Vid några tillfällen ser vi konflikter mellan barnen som någon av pedagogerna hjälper till att lösa genom att prata med barnen. Vid dessa tillfällen hör vi inte ställda frågor till barnen där de får möjlighet att reflektera över vad som hände, hur det känns och hur de kan lösa problemet. En pedagog berättar att de i arbetslaget funderat över om och varför de använder ordet ”nej” till barnen och istället bör de tänka på att låta barnen reflektera och komma med sin egna förslag.

I förskolans Jämställdhetsplan läser vi uppsatta mål och åtgärder beträffande genusarbetet. När vi frågar ledningsgruppen i en intervju om områden att förbättra nämner de motverkande av traditionella könsroller/mönster som ett område att arbeta vidare med. Vi ser under vår observation att barnen, både yngre och äldre, ofta leker i flick- respektive pojkgupper och att val av lekar ofta följer traditionella mönster, som exempelvis docklek för flickor och bygg-

och konstruktionslek för pojkarna. Vi uppfattar att förskolans miljö är traditionell och vi ser inte litteratur som utmanar barnens tänkande om stereotypa könsroller.

Förhållningssätt

Pedagogernas förhållningssätt till barnen uppfattar vi som vänligt och engagerat. Vi ser att pedagogerna visar barnen respekt och uppmuntrar dem i deras pågående aktiviteter. Pedagogerna befinner sig där barnen är och vi ser ett exempel på en rollek där en pedagog inbjuds av barnen att delta i leken. Hon gör det genom att sitta ner, lyssna på dem och respekterar vad de vill göra i leken. Pedagogerna i förskolan lyssnar och samtalar med barnen, men vi hör vid några tillfällen upprepade tillsägelser till barnen.

Pedagogerna säger att de samarbetar bra i arbetslaget och vi uppfattar att det finns ett respektfullt förhållningssätt mellan pedagogerna. Förskolechefen säger att det är ”högt i tak” och att hon uppskattar ett varmt klimat i arbetslaget.

Vi ser att både yngre och äldre barn ofta visar varandra respekt utifrån sina förutsättningar. Lekar förekommer ofta där barnen delar med sig till varandra och vi hör barnens olika dialoger. Det finns också andra situationer, bland de äldre barnen, då vi ser att några barn tar för sig av prattiden och att andra barn inte får lika stort utrymme.

Arbetsklimat för barn

Utemiljön, med större ytor, ger möjligheter till såväl gemensam som enskild lek. I inomhusmiljön finns mer begränsade utrymmen och flera av barnens aktiviteter är förlagda i annat hus på gården eller i en källarlokal på andra sidan huvudbyggnaden.

Hos de yngre barnen, som för närvarande är 12 i antal, uppfattar vi lek- och arbetsro under vår observation. Detta ser vi också bland de äldre barnen speciellt när de själva väljer aktiviteter, i så kallad fri lek. Vi uppfattar hög ljudnivå bland de äldre barnen i övergångar mellan olika aktiviteter och vid lunchen, då hela gruppen med 20 barn samlas i två mindre rum. I samlingar och andra aktiviteter, då barnen delas i fyra mindre grupper, uppfattar vi tillfällen då det skapas arbetsro och ett arbetsklimat som gynnar lärandet. Vid andra tillfällen ser vi det motsatta.

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på förskolans värdegrund bland pedagogerna. De har barnen i fokus, finns i deras närhet och ger dem trygghet.

Pedagogerna har ett arbetssätt vars mål är att främja barnens förståelse för egna och andras känslor, samt värdet av kamratskap.

Förskolan har en tydlig Jämställdhetsplan och det finns i viss utsträckning ett arbete med att utveckla förståelse för allas lika värde. Arbetssätt som utvecklar jämställdhet, gällande ålder, kön och barnens olika behov, behöver förbättras.

Det bedrivs till stora delar ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling med utgångspunkt från en plan. Planen beskriver tydligt vision och arbetssätt, samt en utvärdering av föregående års sätt att arbeta.

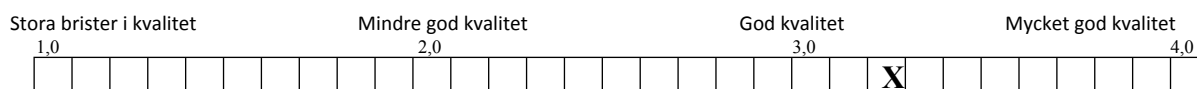

Pedagogerna kan på ett tydligare sätt stödja och ge barnen eget ansvar i hanterandet av de konflikter som kan uppstå.

Pedagogerna har i hög grad ett respektfullt förhållningssätt gentemot barnen och även pedagoger emellan. Barnen visar till stora delar varandra respekt utifrån sina förutsättningar, men de äldsta barnen gör inte det i alla situationer.

Det är oftast ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande speciellt i utelek och i stunder inne då barnen själva får välja lek och kamrater. Arbetsron varierar bland de äldre barnen och ger inte alltid de förutsättningar som behövs för ett gynnsamt lärande.

Bedömning enligt skala

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

I Kvalitetsdokumentet läser vi att förskolan arbetar med fokus på ett läroplansmål i veckan, d.v.s. vecka 1: matematik, vecka 2: språkutveckling, vecka 3: teknik, vecka 4: naturvetenskap. Förskolechefen berättar att detta arbetssätt har sedan en tid tillbaka säkerställt arbetet med läroplanen, men att en utvärdering kommer att utvisa om de ska fortsätta med det arbetssättet eller inte. Under vår observationsvecka ser vi att pedagogerna i samlingarna särskilt uppmärksammar barnens språkutveckling.

De äldre barnen är varje förmiddag indelade i tre åldersblandade smågrupper och de yngre barnen delas i två mindre grupper. Pedagogerna byter grupper varje dag. På aktivitetstavlor i hallen finns den struktur som gäller för förmiddagen: foton av barnen i respektive grupp, vilken pedagog som ansvarar och vilken lokal som gruppen ska vistas i. En pedagog säger att tavlan ger en tydlig struktur där både barn och pedagoger vet var och med vem de ska vara. Efter förmiddagspasset och lunchen vilar de yngre barnen och de äldre delas av pedagogerna upp i två grupper varav den ena går ut och den andra gruppen leker inne. Efter mellanmålet byter grupperna lek ute och inne. I en intervju med pedagoger framkommer att en brist i pedagogernas dagliga byte av grupper kan vara att det är svårt med ansvaret för dokumentation, uppföljning och informationen mellan varandra.

Vi är med i samlingar med olika barngrupper och de pedagoger som planerat innehållet, aktiviteter vid bordet och fria lektider i det rum som gruppen har att tillgå under förmiddagen. Vi ser samlingar och planerade aktiviteter där vi uppfattar att barnen är intresserade, men vi ser också det motsatta.

En pedagog berättar att förskolan använder läromedlet "Steg och Stegvis" då barnen tränar att samtala och lyssna på andra. Vi är på samlingar på både avdelningar och vi ser pedagoger använda metoden "Lyssnartipset" för att uppmuntra barnen att lyssna, berätta och sätta ord på

känslor och tankar. Förskolan har bildstödkort, med bilder och text, som en metod för att uppmuntra barnens ordförståelse.

I en samling för de yngre barnen berättar pedagogen en saga samtidigt som hon sätter upp bilder i rader på en tavla så att barnen både kan se och höra. Här benämns färger, antal och olika namn på sagofigurerna. Efter sagans slut ställer pedagogen frågor till barnen om innehållet. Vi uppfattar att barnen är intresserade och att de deltar på ett aktivt sätt. I andra samlingar sjunger pedagoger med barnen och använder rim och ramsor. De yngre barnen har en hörna med en bokhylla och vi ser att barnen tittar i böcker, både själva och med pedagoger. På de äldre barnens avdelning finns en korg med olika böcker och på ett bord ligger aktuella böcker som pedagoger läser ur under läsvidan. På väggen finns uppsatta bokstäver och bildstödkort. Vi ser en aktivitet då en grupp barn tillsammans spelar ett kortspel med rimord då de prövar olika ord och parar ihop kort med ord som rimmar.

På både avdelningarna räknar pedagoger och barn exempelvis hur många barn som har kommit idag och andra enkla räkneexempel. Det finns grundläggande material som klossar, pussel, plus-plus, spel, lego och siffror för konstruktionslek. Under fruktstunden på både avdelningar hör vi pedagoger använda matematiska begrepp som exempelvis halv, hel, fjärdedel och lika många.

Vi ser att både yngre och äldre barn konstruerar med olika material och de yngre barnen leker affär där de sorterar och klassificerar olika leksaker. Några av de äldre barnen bygger ett golv pussel med siffror. I en samling för de äldre barnen hör vi att barn och pedagog pratar om ”uppmärksamhetskikaren”. Barnen träna sin uppmärksamhet med att kunna se vilket föremål, bland de åtta som ligger i en rad på golvet, som pedagogen plockar bort. Här får också barnen en utmaning när, de som vill, får pröva att se vilka två föremål som bytt plats. Vi uppfattar att barnen är engagerade och vill vara med i leken.

Vi ser inte i förskolans miljö experimentellt material som uppmuntrar barnen att själva och spontant utforska som exempelvis med att väga och mäta, eller annat material som ger barnen utmaning i sitt lärande.

I en planerad aktivitet i ateljén ser vi när en pedagog för de yngre barnen använder ett experiment med två brödkivor. Barnen får torka av sina otvättade händer på en brödkiva och med tvättade händer på den andra. Syftet är att barnen efter några dagar ska få upptäcka vad som kommer att hända med brödet. Vid ett annat tillfälle i ateljén visar pedagogen barnen olika kartonger och annat material för återvinning och frågar barnen vad man bygger med dem. Barnen kommer med olika förslag: robotar, hus, skateboard och en flygande bil. Pedagogen uppmuntrar barnen att rita på ett papper det de vill bygga och säger att de kommer att bygga utifrån ritningarna en annan dag. I en dokumentation på väggen läser vi om ett experiment som de äldre barnen fått göra med potatis, salt och vatten. Barnen får här undersöka varför potatisen sjunker och flyter. Förskolan har en kuperad lekplats med träd och buskar. På promenadavstånd finns skogen, dit fram för allt de äldre barnen går ”natura-skola”, med undantag för vinterhalvåret. De yngre barnen vistas inte i skogsområdet regelbundet. Förskolan källsorterar exempelvis papper och matrester och har genomgående ekologiska matvaror.

Vid ett tillfälle ute på gården ser vi en pedagog leka ”kurragömma” med de äldre barnen och andra rörelselekar. Vi ser att barnen deltar ivrigt och samarbetar med varandra. För de äldre

barnen finns en tavla med tydliga bilder som visar och ger instruktioner om hur barnen ska göra för att samarbeta med varandra. Vi ser att både yngre och äldre barn leker tillsammans i bland annat rollekar och vi uppmärksammar också att barnen ofta väljer att leka i pojk- respektive flickgrupper och även med kamrater i sin egen ålder. Vi ser i den planerade verksamheten arbetsätt som ger möjlighet till individuellt lärande och i mindre utsträckning arbetsätt som uppmuntrar barnen till samarbete i andra gruppkonstellationer än de vanliga.

I förskolans kvalitetsdokument läser vi att förskolan har konstnärlig inriktning. I ateljén, ett fristående hus på gården, ser vi varierat material för skapande och konstruktion. Barnen har tillgång till ateljén när de arbetar i indelade grupper och planerade aktiviteter och pedagogerna berättar att barnen kan få vara i ateljén, tillsammans med en pedagog, ibland på eftermiddagarna. Under vårt besök är vi med i ateljén då barnen, vid olika tillfällen gör ett experiment och påbörjar en aktivitet med att konstruera. Vid ett annat tillfälle målar en grupp yngre barn med vattenfärg. Vi ser inte att barnen går spontant till ateljén eller att de har tillgång till material för skapande uttrycksformer, utöver papper, saxar och pennor, inne i förskolan. Pedagogerna säger att det inte finns någon plan för hur förskolans konstnärliga inriktning ska utföras.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Pedagogerna för både yngre och äldre barn har tillgång till lärplattor. Dessa används till att söka information, fotografera och filma i verksamheten. Vi ser plastade bilder på golvet och en pedagog berättar att de yngre barnen har fotograferat med lärplattan.

Ett av de yngre barnen arbetar en stund med lärplattans app "Måla bilder" på lärplattan och en pedagog säger att de oftare tänker använda lärorika appar som är kopplade till läroplanen. Vi får berättat för oss att förskolan använder "URplay" som ett komplement till temaarbeten. Under våra dagar i förskolan ser vi inte den tekniken användas.

Vi ser pedagoger tar foton med mobiltelefon av barnens aktiviteter, men inte att pedagogerna använder modern teknik i lärandeprocessen tillsammans med barnen. I förskolans kvalitetsdokument läser vi att förskolan behöver analysera det pedagogiska syftet med användningen av appar, iPad och filmvisning. Detta för att öka medvetenhet kring vad, var och varför pedagoger använder denna teknik.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

I Likabehandlingsplanen läser vi: "Vi skapar en inkluderande miljö genom vårt värderingsarbete med "Steg och Stegvis". Ledning och pedagoger berättar att verksamheten är strukturerad med fasta rutiner och förskolan arbetar med små grupper. Detta för att tillmötesgå alla barns enskilda behov utifrån deras förutsättningar. Förskolechefen berättar att Danderyds kommun har material för bildstöd som förskolan använder för både yngre och äldre barn. Förskolan har vid behov nära kontakt med specialpedagog. För närvarande har inte förskolan behov av extra resurstöd.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Pedagogerna berättar att förskolan möter det behov som finns när barn har annat modersmål än det svenska. Viktigt är att barnen ska känna trygghet och kunna delta i den dagliga verksamheten tillsammans med övriga barn, säger de. Pedagogerna använder bildstöd och de lånar olika böcker som visar andra kulturer. Vi läser i förskolans kvalitetsdokument att pedagoger uppmärksammar högtider i olika kulturer. Vi uppfattar att alla barn, oavsett

bakgrund, deltar i olika aktiviteter. Vi ser för övrigt inte strategier som stöder språkliga olikheter och kulturell mångfald som metod i lärandet.

Dokumentation av barns lärprocesser

I dokumentet Systematiskt kvalitetsarbete läser vi om det digitala verktyget ”förskoleappen”: ”appen är vårt verktyg för pedagogisk dokumentation”. Pedagogerna säger att de tycker att förskoleappen är bra, men att det behövs mer kunskap hos dem för att kunna dokumentera och reflektera över lärandet tillsammans med barnen. Förskolechefen berättar att föräldrar läser information i förskoleappen i varierad grad och att förskolan skriver veckobrev som komplement. Detta uppskattas av föräldrarna, säger hon.

Alla förskolans barn har en pärm som följer dem under deras tid på förskolan. Vi tar del av några pärmar där vi ser teckningar och foton som visar på verksamhet och vad barnen gör. På väggarna ser vi bilder och beskrivningar av barnens aktiviteter med koppling till läroplanen. Vi ser inte i de olika dokumentationer vi tar del av beskrivna lärandeprocesser som exempelvis hur barnen upptäcker och utforskar. Under våra dagar i förskolan ser vi inte arbetssätt som ger barnen möjlighet att med stöd av dokumentationer reflektera över sitt lärande. Förskolechef och pedagoger ser dokumentation av barns lärprocesser som ett område att vidareutveckla.

Miljön som stöd för lärande

Förskolan inryms i en äldre villa och är planerad för två grupper med yngre och äldre barn. Lokalerna är planerad med höga och låga bord i varje rum och hyllor med lekmaterial i barnens höjd. De yngre barnen har lekvrå, med leksaksspis, utklädningskläder och dockor, där barnen leker rollekar i en mindre grupp. De äldre barnen har en klätterkoja i ett av rummen som vi ser att de klättrar och leker i.

I förskolans kvalitetsdokument läser vi: “vårt lekmaterial är till stora delar gjort av naturmaterial och materialet för det konstnärliga arbetet är av hög kvalitet för att lusten att skapa ska kunna väckas”. Vi ser olika material för bygg- och konstruktion, på en hylla finns djurfigurer gjorda av trä och barnen har tillgång till böcker. Vi ser att miljön är planerad och att det finns lekmaterial tillgängliga för barnen. Vi uppfattar att lekytan är begränsad och vi ser inte material som stimulerar och utmanar barnens lärande i någon större utsträckning.

Båda grupperna delar på ateljén som ligger i ett fristående hus på gården och ett rum som kallas ”grottan” i en källarlokal på andra sidan huvudbyggnaden. I grottan finns olika lekmaterial, böcker, spel och pussel. Pedagogerna berättar att de, under de planerade gruppaktiviteterna, använder grottan för språklekar, dans, sång och rörelse. Ateljén används i huvudsak under förmiddagarna till skapande eller annan aktivitet som pedagogerna planerar. I ateljén ser vi en mångfald av material för skapande och andra aktiviteter.

Utemiljön har en rymlig och kuperad gård med bland annat sandlåda, gungor och lekstuga. Här finns tillgång till naturliga lekmiljöer och öppna ytor till motoriska aktiviteter. På gården finns bord och tillhörande bänkar. Under vår observation ser vi att barnen utnyttjar hela utemiljön till sina olika lekar och är aktiva tillsammans med sina kamrater.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolans äldre barn går två gånger i månaden till biblioteket som ligger i Stocksund centrum. Pedagogerna berättar att de äldsta barnen åker in till Stockholm tre gånger under våren till ”Klassiskt tonade”. Alla barn i förskolan går en gång per terminen på teater i

biblioteket. Förskolans barn 3-5 år har "skogsskola" i den närliggande skogen, med undantag för vinterperioden. De yngre barnen går mer begränsat till bibliotek och till skogen. Förskolechefen berättar att förskolan tar emot barnskötarelever.

Bedömning i text

Verksamheten är till stora delar strukturerad och pedagogerna planerar innehållet utifrån givna ramar. Arbetssätt och arbetsformer, sett ur barnens perspektiv, utgår inte tillräckligt ofta från deras erfarenheter, intressen och behov.

Undervisningen utgår till stora delar från förskolans läroplan vilket är tydligt i alla dokument.

Barnen får till viss del pröva arbetssätt som uppmuntrar dem till utforskande, kreativitet och utveckling i lärandet.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande förekommer i viss utsträckning. Samarbetet är tydligast i fria lekstunder inne och ute.

Språkutvecklande arbetssätt förekommer i hög grad. Vi bedömer att pedagogerna arbetar medvetet med barnens språkutveckling.

Arbetssätt som utvecklar barnens matematiska tänkande samt deras förmåga inom naturvetenskap förekommer vanligtvis inom de planerade aktiviteterna. Barnen bör erbjudas en miljö som ger mer utmaning och utforskande inom de matematiska och naturvetenskapliga områdena.

Pedagogerna använder till viss del estetiska arbetssätt inom den planerade verksamheten. Barnen bör erbjudas en miljö där estetiska uttrycksformer är mer tillgängliga och som ger dem valmöjligheter utifrån sina intressen och behov.

Användandet av modern teknik som verktyg i lärprocesser förekommer till viss del. Pedagoger uttrycker att de saknar viss kunskap i digitala tekniker.

Det finns en plan som tydligt beskriver metoder för barn i behov av särskilt stöd och metoder för barn med annat modersmål. Pedagoger använder bildstod i verksamheten och förhållningssättet är inkluderande mot alla barn.

Dokumentation av barns olika aktiviteter förekommer vanligtvis och är synliga i barnens pärmar, på väggar och i Förskoleappen. Barnens lärprocesser behöver synliggöras och deras möjligheter att kontinuerligt reflektera över sitt lärande bör förstärkas.

Lärandemiljön utomhus är till stora delar stimulerande och den ger barnen utrymme till lek och rörelse. Innemiljön behöver bli mer mångsidig och ge barnen mer utmaning och fler valmöjligheter i sitt lärande.

Samverkan med samhället sker vanligtvis i det pedagogiska arbetet med de äldre barnen och närområdet möjligheter tas i viss utsträckning tillvara i verksamheten. De yngre barnen behöver få utökade upplevelser av biblioteksbesök och vistelser i naturen.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Vi ser att barnen i de olika dagliga situationerna får ta ansvar utifrån sina förmågor. Inför lunchen hos de äldre barnen, dukar två barn borden med tallrikar, bestick och glas. Barnen tar för sig själva av maten och ber att få mat skickad om de inte når. Barnen dukar av själva, skrapar av matrester från sina tallrikar och ställer undan efter sig. Efter maten tittar barnen i böcker de valt i väntan på läsvidan. I gruppen för de yngre barnen dukar varje barn sin tallrik, sina bestick och sitt glas. Pedagogerna och barnet lägger upp maten tillsammans. Efter avslutad måltid dukar barnen av själva, och de yngsta barnen får hjälp av pedagogerna.

I hallarna ser vi att barnen ges möjlighet att ta på och av ytterkläderna, hänga upp kläder på sina krokar och ställa undan skorna. Pedagogerna uppmuntrar barnen och finns i närheten som hjälp när barnen behöver det. När det är dags att städa undan lekmaterial hos de äldre barnen använder pedagogerna en klocka som barnen lyssnar till och barnen hjälps då åt med bortplockningen. Pedagogerna uppmuntrar de yngre barnen att städa efter sig och vi ser att pedagogerna och barn hjälps åt med det.

I förskolans kvalitetsdokument läser vi: "Barnen är indelade i små grupper där de kommer till tals i vår verksamhet genom "barnens val" utifrån mognad och ålder." Pedagogerna berättar att den mer styrda verksamheten sker på förmiddagar och den mer fria på eftermiddagarna. De yngre barnen är indelade i två grupper och de äldre i tre.

Under vår observation ser vi pedagogernas planerade verksamhet på förmiddagarna och aktiviteter på eftermiddagarna då vi uppfattar att barnen ges möjlighet till fler fria val. Hos de äldre barnen finns en aktivitetstavla uppsatt där barnen varje morgon kan se vilken grupp de tillhör, vilken pedagog som leder och i vilken lokal de ska vara. Vi hör barnen fråga var de ska vara idag och vi är med i samlingar och andra aktiviteter förberedda av pedagogerna. Vi ser, i några samlingar för de äldre barnen, att barnen rör sig runt, några pratar med varandra utifrån sina egna intressen och lyssnar inte på pedagogerna. Vid olika aktiviteter vid borden ser vi pedagogerna som plockar fram i förväg förberett material och att barnen sitter och väntar.

Vi hör inte under våra dagar i förskolan att reflektioner förs med barnen angående verksamheten och barnens önskemål om innehåll.

Demokratiska arbetsformer

I ett veckobrev läser vi "Som ytterligare en del i att förverkliga förskolans demokratiska uppdrag så skapar vi forum för Barnråd som komplement till vårt befintliga Matråd." En pedagog berättar att barnen fått vara med och rösta i Barnrådet om de skulle gå till skogen eller till en lekpark. Detta ser vi dokumenterat på en vägg.

Vi är med i ett Matråd där fem av de yngre barnen och en pedagog deltar. Deltagare i Matrådet byts var tredje vecka. Barnen har i uppgift att välja förskolans lunchrätter under tre fredagar framöver. Barnen ger förslag på maträtter och sedan får de rösta. De använder då matrådskort där en röd tumme neråt betyder nej och kortet med en grön tumme uppåt betyder ja. Barnen röstar tre gånger och förslagen får olika antal röster. Resultatet visar barnen vilka lunchrätter som är bestämda för kommande fredagar. Vi uppfattar att barnen i Matrådet får möjlighet att uttrycka sina tankar och är delaktiga i beslutsfattande.

Samverkan med föräldrar

Förskolechef och pedagogerna berättar för oss att de har bra samarbete med föräldrarna. Pedagoger använder både Förskoleappen och veckobrev som informationsverktyg. Föräldrarna inbjuds till föräldramöten och utvecklingssamtal en gång per termin och de är med vid förskolans fester under hösten, till julen och till midsommar. Förskolan har en samverkansgrupp vars föräldrarepresentanter väljs under föräldramötet i september. Föräldrar och förskolechef träffas fyra gånger per år och då diskuteras förskolans verksamhet och föräldrarna får möjlighet att uttrycka synpunkter och önskemål, berättar förskolechefen. Föräldrar har också möjlighet att dagligen lämna synpunkter till pedagogerna, i Förskoleappen eller direkt till förskolechefen.

Bedömning i text

Barnen ges till stora delar möjligheter att, i de dagliga situationerna, ta ansvar för det egna lärandet och miljön. Barnen är aktiva och pedagogerna uppmuntrar dem att vara delaktiga och ta ansvar.

Barnen ges delvis möjlighet att påverka sin egen situation inom den planerade verksamheten. Pedagogerna leder aktiviteter utifrån sin planering och barnen kan till viss del välja inom ramarna.

Reflektioner med barnen om verksamheten och möjlighet för dem att uttrycka önskemål om innehållet bör synliggöras i deras lärande.

Barn har ett begränsat inflytande över planering, arbetssätt och innehåll. Struktur och arbetssätt bestäms av pedagogerna och deras planering utgår inte tillräckligt tydligt från barnens intressen.

Forum för demokrati fungerar mycket bra. Barnen ges möjligheter att delta och få förståelse för demokratiska processer.

Föräldrarna ges möjligheter till dialog med förskolan angående barnets lärande, delaktighet i förskolan utveckling och de inbjuds till förskolans olika traditioner.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Förskolan Villa Solvi startade sin verksamhet 1996 och har idag 32 barn inskrivna fördelade på två grupper, en med yngre barn 1-3 år och en grupp med äldre barn 4-5 år. Förskolan har sju anställda, varav en förskollärare och verksamheten leds övergripande av en förskolechef tillika förskolans ägare. Ledningsgruppen består av förskolechefen jämte en pedagog som också är huvudansvarig för de yngre barnen. För de äldre barnen finns en huvudansvarig förskollärare.

På hemsidan står att förskolan har konstnärlig inriktning och att citat: ”barnen får komma till en varm och kreativ miljö som inspirerar dem till skapande i alla möjliga former som måleri, form, teater, musik och media”. Förskolechefen berättar att förskolan inspireras av Waldorfpedagogiken. I intervju med de två i ledningsgruppen uttrycker de att de är stolta över det varma klimat som präglar förskolan, värdegrunden, arbetslaget och det konstnärliga arbetet med barnen. Förskolechefen säger att alla ska känna sig välkomna och det är viktigt ”hur vi är mot varandra”. Det utvecklingsarbete som förskolan har att göra, enligt ledningsgruppen, är bland annat pedagogisk dokumentation och barns inflytande. När vi ställer samma frågor till pedagogerna säger de att de är glada över barnen och nöjda med den struktur och innehåll de har med smågrupperna. Beträffande områden att förbättra säger de att det mesta fungerar bra, möjligen kan användandet av modern teknik förbättras och dokumentationer av gruppernas arbeten.

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Vi frågar pedagogerna vem de går till om de behöver stöd i pedagogiska frågor. De svarar att de då pratar med varandra i arbetslaget och även med förskolechefen. Pedagogerna träffar henne dagligen och hon hjälper till i grupperna vid behov. Ledningsgruppen har möten varje vecka och det har även förskolans huvudansvariga pedagoger. Förskolechefen deltar i personalmöten tillsammans med pedagogerna en gång i månaden, vid utbildningstillfällen och på planeringsdagar. En gång per år har chef och de anställda medarbetarsamtal.

Vi uppfattar att förskolechefen har insyn i verksamheten och att hon har vetskap om förskolans utvecklingsbehov. I intervju med ett par pedagoger frågar vi om de är insatta i olika måldokument och om de tycker att de är delaktiga i beslut som tas. De svarar att de känner väl till måldokumentet och att de är delaktiga i diskussioner om förskolans utvecklingsarbete.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen berättar att övergripande planering för läsåret görs under en planeringsdag vid höststarten. Pedagogerna för de yngre respektive äldre barnen har under året kontinuerlig planerings- och reflektionstid, ca. 1,5 -2 timmar varje vecka. Fortlöpande utvärderingar gör arbetslaget tillsammans vid personalmöten och i slutet av vårterminen utvärderas hela läsåret.

Vi läser förskolans Verksamhetsplan 2016-17, skriven med utgångspunkt i läroplanen. Vi ser exempel på utvärdering av verksamheten i protokoll från personalmöten och i förskolans Kvalitetsredovisningen 2016 ser vi förskolans redovisning av sin verksamhet, analys och åtgärder. I intervju med ett par pedagoger frågar vi om de tycker att de har tillräckligt med tid

för gemensam pedagogisk planering och reflektion över sitt arbete. De svarar att meningen är att de ska kunna planera varje vecka, men att det inte alltid, av olika orsaker, blir av. De säger att planeringstiden är viktig och de uttrycker ett behov av att kontinuerligt kunna reflektera och planera tillsammans.

I förskolans Jämställdhetsplan 2016-17 beskrivs mål och åtgärder för förskolans genusarbete och Planen mot diskriminering och kränkande behandling 2017-18 revideras årligen. I den läser vi bland annat förskolans vision och utvärdering av föregående års resultat. Den utvärderingen utgår från Jämställdhetsplanens intentioner och resultatet i Våga Visas kundenkät 2016. Förskolechefen säger att förskolan behöver arbeta mer med genusfrågor och vi uppfattar under vår observation att jämställdhetsarbetet i vidare bemärkelse behöver förbättras.

Föräldrarna inbjuds till samråd vid föräldramöte en gång per år och två gånger per termin har förskolechef, huvudansvariga pedagoger och föräldrarepresentanter Samverkansmöte. Föräldrarna lämnar också sina synpunkter om verksamheten via Våga Visas kundenkät. Barnens delaktighet i kvalitetsarbete sker genom att de får ha synpunkter om olika aktiviteter, säger pedagoger och i förskolan finns Barnråd och Matråd där barnen är med i planering. Vi uppfattar att barnen inte i någon större utsträckning ges möjlighet att medverka i övergripande frågor och systematiskt kvalitetsarbete.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Förskolechefen berättar att kommunen ofta har bra och målinriktad fortbildning som hon erbjuder pedagogerna. Oftast går alla tillsammans och ibland går någon eller några av pedagogerna på enstaka kurser för att höja kompetensen inom specifika områden. Förskolan har också fortlöpande utbildning inom brandskydd och Första hjälpen. En barnskötare går för närvarande rektorsprogrammet och det önskvärda är att någon fler av pedagogerna vill utbilda sig till förskollärare, säger förskolechefen. De pedagoger vi frågar är nöjda med den kompetensutveckling de erbjuds.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Pedagogerna samarbetar dagligen och lär känna alla barn i förskolan. Uteleken är ett exempel där barnen leker tillsammans och pedagogerna gemensamt tar ansvar och lär känna alla barn. Övergången från de yngre barnens grupp till de äldres sker efter sommaren, berättar förskolechefen och säger att den övergången brukar vara smidig.

Barnen som ska börja i förskoleklass inbjuds till skolan vid tre tillfällen under våren och lärare från skolan kommer på besök till förskolan. Det är bra, men mer finns att önska när det gäller planering inför barnens övergång till skolan utifrån den kunskap vi har om barnen, säger förskolechefen. Vi har gärna mer dialog om skolan önskar, säger hon.

Bedömning i text

Förskolechefen har till stora delar kunskap om förskolans pedagogiska kvalitet. Hon deltar i det pedagogiska arbetet och känner väl till verksamhetens förtjänster, likaväl som utvecklingsbehoven.

Förskolechefen arbetar till stora delar med att utveckla verksamheten i ledningsgrupp, med pedagoger och föräldrar. Barnen deltar till viss del.

Förskolechefen tar till stora delar ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Hon delegerar ansvar och pedagogerna ges möjlighet till delaktighet i planering och utvärderingar. Pedagogerna betonar vikten av planerings- och reflektionstid.

Det finns tydliga planer för Likabehandlingsarbetet; mot diskriminering/kränkande behandling och jämställdhet. Vår bedömning är att förskolan behöver vidareutveckla arbetet rörande jämställdhet och barnens förståelse för allas lika värde.

Personalen erbjuds till stora delar gemensam kompetensutveckling kopplad till verksamheten och de är nöjda med den kompetensutveckling de erbjuds. Förskolechefen är medveten om att fler utbildade förskollärare behövs.

Det finns i hög grad fungerande samverkan i förskolan gällande barnens övergång till de äldre barnens grupp. Samarbetet mellan skolformerna finns till stora delar, men kommunikationen mellan pedagoger i förskola och i förskoleklass kan utvecklas.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Observationsår: *Förbättringsområden* **Nuläge:**
2011 *i tidigare rapport:*

	Medforskande förhållningssätt	Åtgärdat
	Dokumentera och beskriva lärprocesser	Kvarstår
	Barns reella inflytande	Kvarstår delvis

REFERENSER

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/16

Bedömningsmatris förskola 2015

Metodbok observationer 2014

Rapportmall förskola 2015

WWW.skolverket.se

Villa Solvis plan mot diskriminering och kränkande behandling läsår 2017/2018

Villa Solvis jämställdhetsplan 2016/2017

Våga Visa kvalitetsuppföljning med enkäter 2016

Rutiner för Klagomålshantering 2017

Kvalitetsdokument Förskolan Villa Solvi läsår 2015/2016

Verksamhetsplan 2016/2017

Våga Visa observationsrapport 2011

www.forskolanvillasolvi.se

Utvecklingssamtal

Utvecklingsplan

Förskoleappen

Intervju med ledning

Intervju med pedagoger

Samtal med barnen

